

การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
Risk Management of School Administrators Under Songkhla Primary
Educational Service Area Office 2

ศศิธร กวินกุล,* และรุจิราพรรณ คงช่วย**
Sasithon Kawinkul and Rujirapun Kongchuay

Received: February 24, 2025 Revised: April 2, 2025 Accepted: April 4, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา 2. เปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา และ 3. รวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 297 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา และสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test และ F-test

ผลการวิจัยพบว่า 1. การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ 3. ข้อเสนอแนะที่มีความถี่สูงสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านกลยุทธ์ ได้แก่ ควรระดมความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการระบุความต้องการบริการและผลผลิต

* นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Students of the Master of Education Program in Educational Administration, Songkhla Rajabhat University

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา

Assistant Professor Dr., Master of Education Program in Educational Administration, Songkhla Rajabhat University

Corresponding Author: sasithon.seesomphong@gmail.com

ด้านการดำเนินการ ได้แก่ ควรมีการควบคุมการดำเนินงานของแต่ละฝ่ายให้มีความร่วมมือในการทำงานอย่างเหมาะสม ด้านการเงิน ได้แก่ ควรมีการควบคุมการเก็บรักษาเงินถูกต้องตามระเบียบและอยู่ในวงเงินเก็บรักษา และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ได้แก่ ควรมีการกำหนดมาตรการหรือบทลงโทษบุคลากรที่ไม่ปฏิบัติงานตามกฎหมาย ระเบียบ

คำสำคัญ: การบริหารความเสี่ยง, ผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

Abstract

This research, under the jurisdiction of the Office of the Primary Education Service Area, Songkhla District Two, aimed to 1. determine school administrators' risk management practices; 2. compare teachers' opinions on these practices by educational levels, work experiences, and school sizes; and 3. explore school administrators' recommendations for risk management. During the 2024 academic year, 297 teachers from Stratified random sampling was employed based on school size, using proportional allocation determined by the size of the educational institution. Within each institution, teachers were selected using simple random sampling via a lottery method. Then, they were requested to complete a five-point Likert scale questionnaire total of 40 questions. Statistical analyses used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test.

The research findings indicate that: 1. School administrators' overall risk management practices, as well as each specific aspect, were found at a very high level. 2. Teachers with different educational levels showed no significant differences in overall opinions on the risk management practices of school administrators. However, teachers with varying work experience and those working in schools of different sizes showed significant differences in their overall opinions at the statistical significance level of .001. and 3. The recommendations for risk management practices for school administrators emphasize several key aspects. Strategically, It is essential to collect stakeholder input to ascertain the requirements for services and outputs. Operationally, control measures should be established for departmental activities to enhance teamwork. Financially, enforcing strict controls to manage and safeguard funds in compliance with regulations and authorized limits is essential. Finally, clear and fair penalties must be implemented for personnel who fail to adhere to laws and regulations.

Keywords: Risk Management, School Administrator, Songkhla Primary Education Service Area Office 2

บทนำ

ปัจจุบันหน่วยงานของรัฐให้ความสำคัญกับการบริหารความเสี่ยงเป็นอันดับแรก โดยสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนได้กำหนดให้หน่วยงานเหล่านี้จัดทำแผนบริหารความเสี่ยงที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงกลยุทธ์ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับข้อกำหนดที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2546 และระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ซึ่งกำหนดให้หน่วยงานของรัฐต้องประเมินความเสี่ยงและปรับปรุงระบบการควบคุมภายในให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล ดังนั้น สถาบันการศึกษาทุกแห่งจึงจำเป็นต้องนำมาตราการบริหารความเสี่ยงมาใช้ในทุกระดับเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต กระบวนการนี้ควรเป็นไปอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมการควบคุม การประเมิน และการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง โดยเน้นที่การบรรลุวัตถุประสงค์หลักของสถาบันการศึกษาและเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีขององค์กร (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

กระทรวงศึกษาธิการตระหนักดีว่า การบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพเป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารองค์กร เพื่อให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ได้สำเร็จ โดยบริหารจัดการปัจจัยและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในการดำเนินงาน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องสร้างความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยงให้กับผู้อำนวยการโรงเรียน บุคลากรจากหน่วยงานของรัฐ และสถาบันการศึกษาที่สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ โครงการริเริ่มนี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อเพิ่มความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในสภาพแวดล้อมภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อ การดำเนินงานภายใน ในบริบทนี้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้ให้การรับรองหลักการบริหารความเสี่ยงที่กำหนด โดยคณะกรรมการองค์กรสนับสนุนของคณะกรรมการการทเรตเวย์ (COSO) เพื่อเป็นกรอบในการบริหารความเสี่ยง ร่วมกับแนวทางสำหรับการประเมินและประเมินผลภาคส่วนสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556)

การจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 มีโรงเรียนอยู่ในสังกัด 125 โรงเรียน ข้าราชการครู จำนวน 1,260 คน พบปัญหาที่ก่อให้เกิดความเสี่ยงหลายประการ คือ คุณภาพของการศึกษาลดลงอย่างมากจากการขาดแคลนครูผู้สอนที่มีคุณสมบัติเหมาะสมในทุกระดับชั้นและทุกสาขาวิชา การขาดแคลนนี้ไม่เพียงแต่ส่งผลให้นักเรียนได้รับการสนับสนุนไม่เพียงพอเท่านั้น แต่ยังบังคับให้ครูต้องสอนวิชาที่เกินขอบเขตความเชี่ยวชาญของตน ส่งผลให้การสอนมีประสิทธิผลลดลง นอกจากนี้ ข้อจำกัดด้านงบประมาณยังจำกัด การเข้าถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ซึ่งมีความสำคัญต่อการปรับปรุงประสบการณ์การเรียนรู้ การไม่มีครูผู้สอนที่สามารถใช้ทรัพยากรเทคโนโลยีเหล่านี้ได้ทำให้กระบวนการเรียนรู้ถูกขัดขวาง ทำให้นักเรียนเสียเปรียบอย่างมาก นอกจากนี้ นักเรียนจากกลุ่มชาติพันธุ์มักประสบปัญหาอย่างมากในการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งส่งผลเสียต่อทักษะการสื่อสารและความก้าวหน้าทางวิชาการโดยรวม ปัญหานี้รุนแรงขึ้นจากอัตราการขาดเรียนที่สูง ซึ่งจำกัดโอกาสของนักเรียนเหล่านี้ในการเรียนรู้หลักสูตร สถานการณ์ยังซับซ้อนยิ่งขึ้นเนื่องจากผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วมในกระบวนการศึกษา โดยเฉพาะเด็กที่เติบโตมาโดยปู่ตายายหรือญาติ การขาดการเชื่อมโยงนี้มักส่งผลให้การสนับสนุนที่บ้านไม่เพียงพอ ส่งผลให้แรงจูงใจและความสำเร็จทางวิชาการลดน้อยลง ปัจจัยเหล่านี้ร่วมกันส่งผลให้คุณภาพการศึกษาเสื่อมลงอย่างน่าตกใจ

จำเป็นต้องมีการแทรกแซงและการเอาใจใส่จากผู้กำหนดนโยบายและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในภาคการศึกษาอย่างเร่งด่วน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2, 2566)

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่า การจัดการความเสี่ยงภายในสถาบันการศึกษามีบทบาทสำคัญในการปกป้องความสมบูรณ์และประสิทธิภาพของสภาพแวดล้อมทางวิชาการ กระบวนการนี้เกี่ยวข้องกับการประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นอย่างครอบคลุม ซึ่งช่วยให้สถาบันต่าง ๆ สามารถระบุจุดอ่อนที่อาจขัดขวางวัตถุประสงค์ได้ โดยการนำการควบคุมอย่างเป็นระบบและการติดตามอย่างต่อเนื่องมาใช้ หน่วยงานด้านการศึกษามีการจัดแนวทางการจัดการความเสี่ยงให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบันและแผนปฏิบัติการประจำปี มาตรการเชิงรุกดังกล่าวไม่เพียงแต่บรรเทาปัจจัยเสี่ยงด้านการศึกษาเท่านั้น แต่ยังช่วยเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวมของสถาบันอีกด้วย ผู้วิจัยมีความมุ่งหวังที่จะศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ผลการศึกษาครั้งนี้คาดหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารความเสี่ยงของสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการดำเนินงานขององค์กร ให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 125 โรงเรียน ครู จำนวน 1,260 คน
- 1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ปีการศึกษา 2566 กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางคำนวณสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1970; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้จำนวนครู 297 คน จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา โดยเทียบบัญญัติไตรยางศ์ตามสัดส่วนของขนาดสถานศึกษา และสุ่มครูในแต่ละสถานศึกษาด้วยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับสลาก

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษานี้ได้มาจากการสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบไปด้วยตัวแปร ดังนี้ การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 แบ่งเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ 2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน 3. ความเสี่ยงด้านการเงิน 4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยนำแบบสอบถามที่ตรวจแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา จำนวน 2 ท่าน และด้านการวัดผลการศึกษา จำนวน 1 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเหมาะสมทางภาษาของข้อคำถาม ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับอยู่ที่ 0.84 แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ขนาดสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 ลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่าน้ำหนัก 5 ระดับ ตามแบบของ Likert (1932) จำนวน 4 ด้าน ได้แก่ 1. ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ จำนวน 10 ข้อ 2. ความเสี่ยงด้านการดำเนินงาน จำนวน 10 ข้อ 3. ความเสี่ยงด้านการเงิน จำนวน 10 ข้อ 4. ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด เกี่ยวกับข้อเสนอแนะการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 จำนวน 4 ข้อ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู ได้แก่ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ขนาดสถานศึกษา โดยการหาความถี่ (Frequency) และ ร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

4.2 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ตามแบบของ Likert (1932) และนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

เกณฑ์ที่ยอมรับได้ คือ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ที่มีค่าตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป โดยข้อคำถามที่ได้มีค่าตั้งแต่ 0.67-1.00

4.3 วิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกตามระดับการศึกษา ใช้สถิติ t-test แบบ Independent Sample Test ส่วนประสมการณืในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา ใช้สถิติ One – Way ANOVA (F – test) หากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครู จำแนกตามระดับการศึกษา ประสมการณืในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของครูทั้งหมด จำนวน 297 คน จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 74.07 และครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 จำแนกตามประสมการณืในการทำงาน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูที่มีประสมการณืในการทำงาน 5 - 10 ปี จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 36.70 รองลงมาคือ ครูที่มีประสมการณืในการทำงานมากกว่า 10 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 32.66 และครูที่มีประสมการณืในการทำงานน้อยกว่า 5 ปี จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 30.64 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 58.25 ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 และครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.42 ตามลำดับ

2. ผลการวิเคราะห์การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และระดับความคิดเห็นโดยภาพรวม และ รายด้าน

ด้านที่	การบริหารเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1	ด้านกลยุทธ์	4.84	0.24	มากที่สุด
2	ด้านการดำเนินงาน	4.93	0.17	มากที่สุด
3	ด้านการเงิน	4.92	0.17	มากที่สุด
4	ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย	4.93	0.16	มากที่สุด
รวม		4.91	0.11	มากที่สุด

จากตาราง 1 พบว่า ภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.91$, SD = 0.11) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ($\bar{x} = 4.93$, SD = 0.16) ด้านการดำเนินงาน ($\bar{x} = 4.93$, SD = 0.17) ด้านการเงิน ($\bar{x} = 4.92$, SD = 0.17) และด้านกลยุทธ์ ($\bar{x} = 4.84$, SD = 0.24) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านกลยุทธ์กับด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ไม่แตกต่างกัน และครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานกับด้านการเงิน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผลจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารความเสี่ยง ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	2.693	1.346	26.457***	.000
	ภายในกลุ่ม	294	14.961	.051		
	รวม	296	17.653			
2. ด้านการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	.045	.022	.743	.477
	ภายในกลุ่ม	294	8.855	.030		
	รวม	296	8.899			
3. ด้านการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.385	.693	27.611***	.000
	ภายในกลุ่ม	294	7.374	.025		
	รวม	296	8.759			
4. ด้านการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ/กฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2	.292	.146	5.697**	.004
	ภายในกลุ่ม	294	7.531	.026		
	รวม	296	7.823			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.688	.344	37.002***	.000
	ภายในกลุ่ม	294	2.732	.009		
	รวม	296	3.420			

จากตาราง 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านกลยุทธ์ และด้านการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และด้านการดำเนินงาน ไม่แตกต่างกัน

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวจำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

การบริหารเชิงกลยุทธ์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ด้านกลยุทธ์	ระหว่างกลุ่ม	2	0.819	.410	7.155***	.001
	ภายในกลุ่ม	294	16.834	.057		
	รวม	296	17.653			
2. ด้านการดำเนินงาน	ระหว่างกลุ่ม	2	0.208	.104	3.523*	.031
	ภายในกลุ่ม	294	8.691	.030		
	รวม	296	8.899			
3. ด้านการเงิน	ระหว่างกลุ่ม	2	1.085	.542	20.781***	.000
	ภายในกลุ่ม	294	7.674	.026		
	รวม	296	8.759			
4. ด้านการปฏิบัติตาม กฎระเบียบ/กฎหมาย	ระหว่างกลุ่ม	2	1.069	.535	23.266***	.000
	ภายในกลุ่ม	294	6.754	.023		
	รวม	296	7.823			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	0.428	.214	21.011***	.000
	ภายในกลุ่ม	294	2.992	.010		
	รวม	296	3.420			

จากตาราง 3 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านกลยุทธ์ ด้านการเงิน และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาพบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สงขลา เขต 2 จากการตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการความเสี่ยง จึงได้กำหนดนโยบายเพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหาร

สถานศึกษาในสถานศึกษาทุกแห่งน่านโยบายดังกล่าวไปปฏิบัติ โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มผลประโยชน์โดยรวมแก่สถานศึกษาพร้อมทั้งบรรเทาความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของพอรัง แสงนวล (2563) ได้สรุปความหมายของการบริหารความเสี่ยงไว้ว่า การบริหารความเสี่ยง หมายถึง การวางแผนปฏิบัติการที่มีประสิทธิภาพถือเป็นองค์ประกอบพื้นฐานสำหรับความสำเร็จขององค์กร เนื่องจากต้องมีระเบียบวิธีอย่างเป็นระบบในการกำหนดทิศทางการจัดการกระบวนการ การประเมินผลลัพธ์ และการกำหนดแผนฉุกเฉินเพื่อลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น กระบวนการที่ครอบคลุมนี้เริ่มต้นด้วยการกำหนดวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน จากนั้นจึงประเมินความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างละเอียดถี่ถ้วน ต่อมาจำเป็นต้องใช้กลยุทธ์การจัดการที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการของรัฐบาล ความสอดคล้องดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยเสริมสร้างการปฏิบัติตามเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมให้บรรลุผลลัพธ์ที่มีคุณภาพสูงอีกด้วย วัตถุประสงค์หลัก คือ การบรรลุประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการปฏิบัติงาน จึงมั่นใจได้ว่าจะบรรลุวัตถุประสงค์หลักได้อย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเอกลักษณ์ ป้องกัน (2560) การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้ง 4 ด้าน ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

จากผลการวิจัย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าภาพรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสามารถอธิบายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ด้านกลยุทธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนเป็นตัวอย่างของความเป็นผู้นำผ่านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน ทักษะการจัดการที่เชี่ยวชาญ และความสามารถในการปรับตัว ซึ่งสอดคล้องกับ ธร สุนทรายุทธ (2550) ได้กล่าวว่า ประสิทธิภาพของการจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบขึ้นอยู่กับความร่วมมือและการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของบุคลากรจากทุกแผนกภายในองค์กร จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมวัฒนธรรมที่เน้นย้ำถึงการตระหนักรู้ถึงวิกฤตและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น การจัดลำดับความสำคัญของการจัดการความเสี่ยงและบูรณาการการจัดการความเสี่ยงไว้ในกรอบจริยธรรมขององค์กร จะช่วยให้ผู้บริหารสามารถส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันในการจัดการความเสี่ยง สนับสนุนมาตรการเชิงรุก และเพิ่มความยืดหยุ่นโดยรวม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ หามัดะ สงเดช และ อริสรา บุญรัตน์ (2566) ซึ่งตรวจสอบแนวทางการจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามการรับรู้ของครูภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง เขต 2 ผลการศึกษาครั้งนี้บ่งชี้ว่า ระดับโดยรวมของการจัดการความเสี่ยงในหมู่ผู้บริหารสถานศึกษาตามการประเมินโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 การพัฒนาและยกระดับคุณภาพครูอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเติบโตทางวิชาชีพของบุคลากรทางการศึกษาถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ กระบวนการนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างมากจากโปรแกรมการฝึกอบรมที่ครอบคลุมและการผสมรวมเทคโนโลยีขั้นสูง ซึ่งทั้งสองอย่างนี้มีบทบาทสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพการสอน เพื่อให้สามารถดำเนินการริเริ่มเหล่านี้ได้สำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องนำกลยุทธ์การจัดการที่ยืดหยุ่นมาใช้และมีส่วนร่วมในการกำกับดูแลอย่างต่อเนื่อง แนวทางดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งเสริมความรับผิดชอบเท่านั้น แต่ยังช่วยให้แน่ใจว่านักศึกษามีทักษะและทรัพยากรที่จำเป็น

เพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของนักเรียน ซึ่งท้ายที่สุดแล้วจะนำไปสู่ผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ ธร สุนทรายุทธ (2550) กล่าวว่า การจัดการความเสี่ยงอย่างเป็นระบบที่มีประสิทธิภาพต้องอาศัยความร่วมมืออย่างครอบคลุมจากทุกแผนกภายในองค์กร ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมแห่งความเข้าใจและการมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่ามีการนำแผนปฏิบัติการที่ออกแบบมาเพื่อระบุ ประเมิน และบรรเทาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อวัตถุประสงค์ขององค์กรไปปฏิบัติอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญแก้ว จันทรัตน์ และตรีภูมิณทร์ ตรีศิริศวร (2562) ได้ศึกษาการบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านการเงิน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนมุ่งมั่นที่จะสร้างสภาพแวดล้อมของความเชื่อมั่นและความไว้วางใจภายในสถาบันของตน ขณะเดียวกันก็มุ่งมั่นที่จะนำแผนการจัดการทางการเงินที่เข้มงวดมาใช้ ซึ่งมุ่งเป้าไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพงบประมาณเพื่อวัตถุประสงค์ในการพัฒนาโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารเหล่านี้มักเผชิญกับความท้าทายที่สำคัญในการประสานกลยุทธ์การใช้จ่ายกับวัตถุประสงค์งบประมาณของรัฐบาลโดยรวม ความซับซ้อนที่แฝงอยู่ในการจัดการแหล่งเงินทุนหลายแหล่งทำให้ความพยายามของพวกเขาซับซ้อนขึ้น เนื่องจากพวกเขาต้องจัดการกับกฎระเบียบและลำดับความสำคัญที่หลากหลาย ซึ่งท้ายที่สุดแล้วขัดขวางความสามารถในการบรรลุความสอดคล้องที่ราบรื่นระหว่างแนวทางปฏิบัติด้านการเงินและความคาดหวังที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุขะมุขี เรืองอ่อน และ ประกอบ คุณารักษ์ (2561) จากการสืบสวนแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารความเสี่ยงภายในโรงเรียนประถมศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตพัฒนาพิเศษภาคใต้ของประเทศไทย พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านกฎระเบียบหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2 การสนับสนุนครูและเจ้าหน้าที่ให้เข้าร่วมโครงการฝึกอบรมที่ครอบคลุม ซึ่งเน้นที่กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องนั้นถือเป็นสิ่งสำคัญ โครงการดังกล่าวไม่เพียงแต่ช่วยให้ครูได้รับข้อมูลอัปเดตล่าสุดอย่างครบถ้วนเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ครูมีความรู้ที่จำเป็นในการจัดการกับความซับซ้อนของบทบาทหน้าที่ของตนเองอีกด้วย การได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่จากองค์กรแม่จะช่วยให้สามารถสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เอื้ออำนวยและเป็นบวกสำหรับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ศิริรัตน์ (2563) การศึกษาวิจัยดังกล่าวได้ดำเนินการเพื่อประเมินแนวทางการจัดการความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดน่าน ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน ผลการศึกษาระบุว่า ระดับการจัดการความเสี่ยงโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อวิเคราะห์องค์ประกอบแต่ละส่วนพบว่า การปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านอื่น ๆ รองลงมาคือ ด้านการเงินและกลยุทธ์ในทางกลับกัน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการดำเนินงาน

2. ผลการเปรียบเทียบตามความเห็นของครู

2.1 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาด้านกลยุทธ์

กับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย ไม่แตกต่างกัน และครูที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านการการเงิน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารโรงเรียนทำหน้าที่สำคัญในการบริหารจัดการและลดความเสี่ยงภายในสถาบันการศึกษา ด้วยการสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจระหว่างนักการศึกษาในทุกระดับการเรียนการสอน โดยการบังคับใช้นโยบายและแนวปฏิบัติที่กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด และโดยการส่งเสริมสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่สนับสนุนและประสานงานกันซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการสอนที่มีประสิทธิภาพและความสำเร็จของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นีอามาน บินนิมู (2565) ศึกษาการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูในอำเภอสุคริวัน จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดของสถานศึกษา สามารถอภิปรายผลได้ดังต่อไปนี้ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีทัศนะต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารการศึกษาได้ให้โอกาสที่เท่าเทียมกันแก่ครูในทุกะดับในการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจที่กำหนดนโยบายการศึกษาเพื่อส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันซึ่งช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ทั้งด้านการสอนและการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ร่วมกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จัดอบรมเพื่อเสริมสร้างทักษะการจัดการตนเอง โดยโครงการนี้ได้รับการออกแบบมาเพื่อให้ครูฝึกหัดสามารถได้รับความรู้ใหม่ ๆ ในเวลาเดียวกัน จึงมั่นใจได้ว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาหลากหลายสามารถบรรลุความสามารถที่เทียบเคียงได้

2.2 ผลการวิเคราะห์จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านกลยุทธ์ และด้านการเงินแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในวิชาชีพมากขึ้นจะมีทักษะที่มากขึ้น แสดงให้เห็นถึงความเชี่ยวชาญ และมุ่งมั่นในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ผู้บริหารโรงเรียนภายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูลมีมุมมองที่แตกต่างกันเกี่ยวกับการจัดการความเสี่ยง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเปรียบเทียบกับผู้บริหารที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อานิฟา หนูหยุด (2561) ซึ่งตรวจสอบแนวทางการจัดการความเสี่ยงของผู้บริหารโรงเรียน โดยอ้างอิงจากความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสตูล ผลการศึกษาดังกล่าวระบุว่าครูที่มีประสบการณ์ในระดับต่าง ๆ มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ในภาพรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมและรายด้าน ครูที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านการเงิน

และด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อด้านกลยุทธ์แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในบริบทของสถาบันการศึกษา ครูจากโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันได้สังเกตเห็นแนวโน้มที่สำคัญ นั่นคือ ผู้บริหารในโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีประสบการณ์ที่หลากหลายกว่า ความแตกต่างของประสบการณ์นี้ทำให้เกิดมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับกลยุทธ์การจัดการความเสี่ยง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรรณิการ์ ศิริรัตน์ (2563) จากการสืบสวนแนวทางปฏิบัติด้านการบริหารความเสี่ยงในกลุ่มโรงเรียนอนุบาลเอกชนในจังหวัดน่าน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดน่าน พบว่า การวิเคราะห์เปรียบเทียบระหว่างสถาบันเหล่านี้ ซึ่งจำแนกตามขนาด พบว่า มีความแตกต่างที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อประเมินภูมิทัศน์โดยรวมของการบริหารความเสี่ยง

3. ผลการศึกษาข้อเสนอแนะ

3.1 ด้านกลยุทธ์

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง ครู และสมาชิกในชุมชน เพื่อประเมินความต้องการด้านบริการและผลิตภัณฑ์เฉพาะของสถาบันอย่างถี่ถ้วน แนวทางการทำงานร่วมกันนี้ช่วยให้สามารถกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนและตรงเป้าหมายได้ และช่วยให้มั่นใจได้ว่าบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมอย่างมีนัยสำคัญในกระบวนการนี้

3.2 ด้านการดำเนินงาน

ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องกำกับดูแลการดำเนินงานของแต่ละแผนกเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ควรจัดให้มีช่องทางการสื่อสารที่จัดทำขึ้นเพื่อให้พนักงานสามารถส่งคำขอหรือข้อเสนอไปยังฝ่ายบริหารได้ นอกจากนี้บุคลากรที่มีผลงานดีเกินมาตรฐานที่กำหนดควรได้รับการยอมรับหรือให้รางวัลอย่างเหมาะสม

3.3 ด้านการเงิน

ผู้บริหารโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบในการดูแลจัดการสินทรัพย์ทางการเงินให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับและภายในขอบเขตที่กำหนด ผู้บริหารต้องกำกับดูแลการออกไปเสริมจรับเงินสำหรับธุรกรรมทางการเงินแต่ละครั้ง และควบคุมการถอนและส่งคืนสิ่งของ ตลอดจนต้องแน่ใจว่าได้ลายเซ็นเป็นหลักฐานสำหรับธุรกรรมแต่ละครั้ง

3.4 ด้านการปฏิบัติตามกฎระเบียบ/กฎหมาย

ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกำหนดบทลงโทษที่ชัดเจนสำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายและมาตรฐานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบภายในสถาบัน นอกจากนี้ยังจำเป็นต้องปลูกฝังวัฒนธรรมเชิงบวกที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านี้ให้มั่นใจว่าบุคลากรทุกคนได้รับข้อมูลอย่างถี่ถ้วนเกี่ยวกับกรอบกฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องถือเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติตามและความซื่อสัตย์

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการศึกษาครั้งนี้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ด้านกลยุทธ์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ผู้บริหารสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิผลถือเป็นรากฐานสำคัญในการบรรลุวิสัยทัศน์ของโรงเรียน เนื่องจากหลักการเหล่านี้ส่งเสริมสภาพแวดล้อมของความร่วมมือระหว่างครู เจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หลักการเหล่านี้ให้ความสำคัญกับการรวมเอาทุกคนเข้าไว้ด้วยกันและการสื่อสารที่เปิดกว้าง เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เข้าร่วมทุกคนรู้สึกมีคุณค่าและได้รับการเสริมอำนาจ แนวทางการทำงานร่วมกันนี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มผลลัพธ์ทางการศึกษาเท่านั้น แต่ยังเสริมสร้างความรู้สึกของชุมชนและจุดมุ่งหมายร่วมกันภายในระบบนิเวศของโรงเรียนอีกด้วย

2. จากผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน สิ่งนี้บ่งชี้ว่าผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานสูงจะมีทักษะที่สูงกว่า มีความเชี่ยวชาญในระดับที่ลึกซึ้งกว่า และมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอมากกว่าผู้สอนที่มีประสบการณ์น้อยกว่า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อให้งานวิจัยเกิดความหลากหลาย ต่อยอดองค์ความรู้ และเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของผู้บริหาร นักศึกษา นักวิชาการ และผู้ที่สนใจทั่วไป จึงเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อให้ได้องค์ความรู้ในเชิงลึกมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยเชิงปริมาณ และพัฒนางานด้านการตรวจสอบสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาต่อไป

2. การวิจัยในครั้งนี้ พบว่า การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา มี 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกลยุทธ์ ด้านการดำเนินงาน ด้านการเงิน ด้านการปฏิบัติตามระเบียบ/กฎหมาย ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาองค์ประกอบงานอื่น ๆ เพิ่มเติม เช่น ด้านความปลอดภัย ด้านบุคลากร ด้านวิชาการ เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กรณีการ ศิริรัตน์. (2563). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดน่าน สังกัดสำนักงาน
ศึกษาธิการจังหวัดน่าน [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทฉบับพิมพ์]. มหาวิทยาลัยพะเยา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). รายงานการวิจัยการติดตามผลการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. ม.ป.ท.
- ขวัญแก้ว จันทรัตน์ และ ตรัยภูมิพันธ์ ตรีศรีสุวรรณ (2562). การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษาของผู้บริหาร
สถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 3. ใน การประชุมมหาดใหญ่
วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 10 (หน้า 1 – 10). มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- ธรร สุนทรายุทธ. (2550). การบริหารความเสี่ยงทางการศึกษา. เนติกุลการพิมพ์.
- นิอามาน บินนิม. (2565). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามทัศนะของครู ในอำเภอสุทรีน
จังหวัดนราธิวาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุทรีน เขต 2 [วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทฉบับพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาดใหญ่.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 10). สุวีริยาสาส์น.
- พอรุ่ง แสงนวล. (2563). การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 9 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทฉบับพิมพ์, มหาวิทยาลัยศิลปากร]. DSpace at Silpakorn
University. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/3025/1/59252318.pdf>
- สุขะมุขย์ เรืองอ่อน และ ประกอบ คุณารักษ์. (2561). การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียนประถมศึกษา
ในเขตพัฒนาพิเศษ เฉพาะกิจภาคใต้ของประเทศไทย. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย
ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 8(3), 131 – 143.
<https://so01.tci-thaijo.org/index.php/EAUHSocSci/article/view/155184/114572>
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 2. (2566). รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี.
<https://shorturl.asia/RnYc6>
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). คู่มือการบริหารความเสี่ยง. ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- หามัตะ สงเดช และ อริสรา บุญรัตน์. (2566). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น, 5(6),
1 - 16. <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jmli/article/download/263272/178165/1034881>
- อานีฬา หนูหยุด. (2561). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทฉบับพิมพ์].
มหาวิทยาลัยทักษิณ.

เอกลักษณ์ ป้องกัน. (2560). การบริหารความเสี่ยงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา อุบลราชธานี เขต 3 [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราช
ภัฏอุบลราชธานี.

Likert, R. A. (1932). Technique for the Measurement of Attitude. *Archives Psychological*, 3(1),
1 - 55. https://legacy.voteview.com/pdf/Likert_1932.pdf